

De kracht van preventie

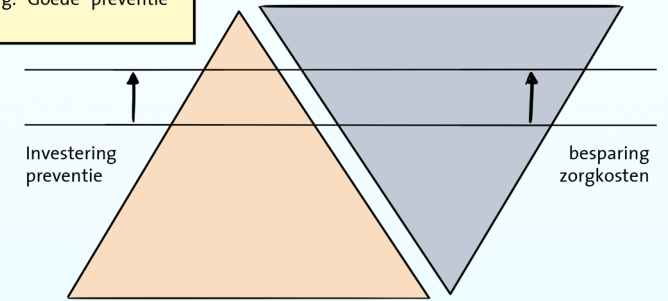
Het grootste deel van onze bevolking is zelfredzaam en heeft weinig ondersteuning nodig om vitaal te blijven.

Voor 30% geldt dat zij preventieve hulp nodig hebben om zwaardere en duurdere zorg te voorkomen. Die hulp hebben zij soms even nodig, maar soms ook een leven lang.

Geld dat je uitgeeft aan preventie bespaar je op de lange termijn op zware zorg. Goede preventie verdient zichzelf dus terug.

Het is dus voor iedereen belangrijk dat ze toegang hebben tot...

Mensen die uit de zware zorg komen moeten vervolgens ook toegang hebben tot "lichte" voorzieningen om op de been te blijven.

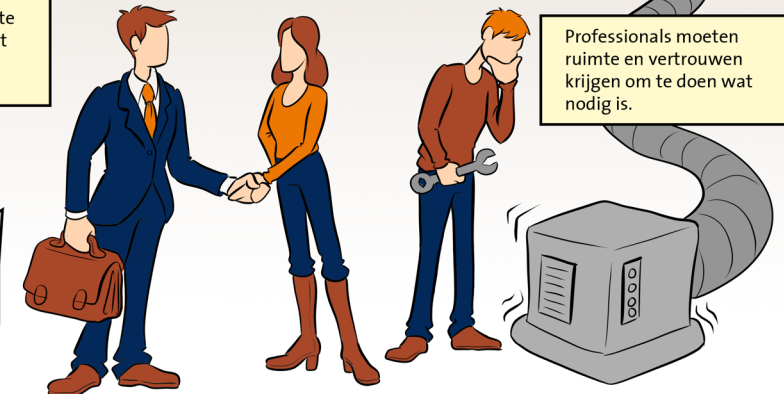
Preventie vergroot kansen en voorkomt schade. Het versterkt individuele mensen én de samenleving als geheel. Zo groeit het sociaal, economisch en cultureel kapitaal in gemeenten.

Preventie is niet slechts een vangnet maar ook een springkussen die voor de nodige veerkracht zorgt.

Voor het financieren van een stevige basisinfrastructuur past een populatiegerichte bekostiging, met afspraken over resultaten.

Professionals moeten ruimte en vertrouwen krijgen om te doen wat nodig is.

PREVENTIEVE BASISVOORZIENINGEN

Preventie helpt maar gaat niet vanzelf

Een zelfredzame samenleving, minder maatschappelijke kosten en een betere kwaliteit van leven voor alle inwoners van Nederland. Willen we dit bereiken, dan moeten gemeenten investeren in een sterke sociale basisinfrastructuur. Die basis heeft een belangrijke preventieve functie en verkleint de behoefte aan zwaardere (zorg)voorzieningen. Dát is de transformatie, die moeten we uitbouwen.

Sociale basisvoorzieningen raken alle aspecten van het dagelijkse leven: ontmoeting, onderwijs, opvoeding, werk, gezondheid, wonen, bewegen, cultuur en veiligheid. Alles bij elkaar vormen die voorzieningen een vangnet van hulp en steun. Ze zijn zichtbaar en laagdrempelig, iedereen kan er gebruik van maken. De ene inwoner maakt meer gebruik van preventieve voorzieningen dan de ander. Waar het om gaat, is dat inwoners erop kunnen vertrouwen dat zij, als het nodig is, effectief worden geholpen.

Voor veel sociale basisvoorzieningen is de gemeente primair verantwoordelijk (wettelijk en financieel). Echter, in veel gemeenten is de sociale basis de afgelopen jaren danig afgekald door bezuinigingen. Tegelijkertijd wonen in de buurten steeds meer bewoners met een verhoogde kwetsbaarheid. Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) rapporteert een steeds grotere kloof tussen mensen die mee kunnen komen en mensen die wel willen, maar niet

kunnen. De eerste groep kan zelf de regie voeren mits de basisvoorzieningen op orde zijn. De laatste groep kan alleen met (structurele) ondersteuning het hoofd boven water te houden.

Preventieve voorzieningen bedreigen niet de zelfredzaamheid. In tegendeel, ze bevorderen dat juist.

Kwetsbare inwoners aan hun lot overlaten, geeft het reële risico dat zij hun vertrouwen in de samenleving verliezen. Ze haken af en melden problemen niet meer voortijdig. Het niet op tijd inschakelen van hulp bij gezinsproblematiek, schulden, financiële problemen, criminaliteit en gezondheid leidt tot hoge maatschappelijke kosten. En dit ondermijnt het vertrouwen van alle inwoners.

Preventieve maatschappelijke basisvoorzieningen

Gemeenten kunnen onnodige escalatie van dergelijke problemen voorkomen, door te investeren in goede preventieve sociale basisvoorzieningen. Hierbij denken wij aan preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning, schuldhulp, cliëntondersteuning, voorschoolse voorzieningen, ontmoetingsplekken in de buurt, dagbesteding en taalonderwijs. Want het is mooi dat de wijkteams inmiddels overal in de steigers staan, maar nu moet er ook worden geïnvesteerd in de sociale basis eromheen. Dat vergroot de slagkracht en de reikwijdte van de wijkteams en verkleint het gevaar dat er alsnog mensen door de mazen van het vangnet vallen. Alleen zo vergoot je echt het welzijn van burgers, en voorkom je vormen van zorg. Die investeringen betalen zich al snel terug.

Investeren in vakmanschap en partnerschap

Het opbouwen van een goede lokale basisinfrastructuur vraagt allereerst om centraal stellen van inwoners en partnerschap met partijen in de sociale basis, met ruimte voor ontwikkeling, tijd en continuïteit.

Ten tweede kunnen goede basisvoorzieningen niet bestaan zonder goed opgeleide professionals en actieve vrijwilligers. De professionals zijn organisatoren, zij kunnen ontmoeting en verbinding faciliteren, sociale netwerken opbouwen, samenwerken met actieve bewoners en vrijwilligers coachen. En ze bieden hulp en steun op basis van vakkennis.

Wat de partners in de sociale basis hiervoor nodig hebben:

- Voldoende handen in de wijk: afbouw van bedden, minder zorg, aanboren van eigen kracht en langer thuis wonen: dit gaat niet vanzelf en vraagt om meer capaciteit aan de 'voorkant'. Het is een kwestie van communicerende vaten.
- 'Scharrelruimte' en professionalisering: tijd en middelen voor effectieve oplossingen voor inwoners, zo nodig buiten de gebaande paden.
- Duurzame samenwerking met beleids- en contractafspraken over meerdere jaren die bij voorkeur hele collegeperiodes doorlopen;
- Verdere ontschotting tussen Wmo en Wlz, Jeugdhulp, en tussen het sociaal domein, zorg, onderwijs en werk.

Investeren in preventie helpt, maar gaat niet vanzelf.